

Príspevok do verejnej konzultácie k návrhu výzvy na predloženie ponúk do výberového konania na vydanie individuálnych povolení na používanie frekvencií z frekvenčného pásma 3,6 GHz formou elektronickej aukcie

Údaje o respondentovi:

Názov: **Občianska iniciatíva "Chcem si vyberať"**

e-mail: info@chcemsiwyberat.sk

v styku s orgánmi verejnej moci formálne zastúpená Asociáciou lokálnych poskytovateľov internetu (ALPI), Popradská 12, 040 01 Košice, Kontaktná osoba: Michal Rybárik

"Chcem si vyberať" je občianska iniciatíva, za ktorou stoja zákazníci nespokojní s vysokými cenami a nízkou konkurenciou na trhu mobilných služieb na Slovensku, a tiež podnikatelia, ktorí by chceli na Slovensku pôsobiť ako virtuálni mobilní operátori a súťažiť o priazeň zákazníkov tak, ako je to možné v ostatných štátoch únie aj mimo nej.

Výzva na podávanie pripomienok:

https://www.teleoff.gov.sk/data/files/50068_verejna_konzultacia_list.pdf

Materiál predložený ku konzultácii:

https://www.teleoff.gov.sk/data/files/50069_vyzva_36-ghz-konzultacia.pdf

https://www.teleoff.gov.sk/data/files/50064_priloha-1_vzor-ponuky.pdf

https://www.teleoff.gov.sk/data/files/50065_priloha-2_splnomocnenie-na-komunikaciu.pdf

https://www.teleoff.gov.sk/data/files/50066_priloha-3_prehlasenie-o-kompletnosti-ponuky.pdf

https://www.teleoff.gov.sk/data/files/50067_priloha-4_aukcny-poriadok.pdf

Príspevok do verejnej konzultácie:

Vyjadrujeme znepokojenie nad tým, že predložený návrh výzvy nevytvára podmienky pre zlepšovanie súťaže na trhu mobilných služieb, ale naopak smeruje k posilneniu oligopolu existujúcich prevádzkovateľov mobilných sietí na úkor ostatných podnikov a spotrebiteľov.

V bode 6.1 návrhu výzvy úrad uvádza, že *"Frekvencie z frekvenčného pásma 3,6 GHz sa pridelujú pre celé územie Slovenskej republiky pre využitie v mobilných sieťach 5G. Úrad uloží povinnosť úspešnému účastníkovi výberového konania vybudovať verejnú mobilnú elektronickú komunikačnú sieť 5G s rádiovou prístupovou sieťou 5G NR (New Radio) ..."*, z čoho je zrejmé, že je vylúčené iné využitie frekvencií ako v mobilných sieťach 5G.

Úrad v bode 6.2 návrhu výzvy uvádza, že *"frekvenčné pásma 700 MHz, 3,6 GHz a 26 GHz tvoria spoločnú skupinu pionierskych frekvenčných pásiem dedikovaných pre siete piatej generácie (5G). Keďže frekvencie z frekvenčného pásma 700 MHz boli v minulosti pridelené s dobou platnosti do 31.12.2040, s rovnakou dobou platnosti úrad prideluje aj frekvencie z frekvenčného pásma 3,6 GHz."*

Je fakt, že pre prevádzkovanie mobilnej siete (5G) a zabezpečenie mobility služby sú okrem pásma 3,6 GHz potrebné aj ďalšie frekvenčné pásma. Pásmo 700 MHz tvoriace spoločnú skupinu

s pásmom 3,6 GHz je už pridelené podnikom Slovak Telekom a.s., Orange Slovensko a.s. a O2 Slovakia s.r.o.. Nakoľko tieto pásma tvoria spoločnú skupinu, účasť týchto podnikov vo výberovom konaní 3,6 GHz je vysoko pravdepodobná, pričom ekonomická sila každému z nich umožní získať maximálnu šírku pásma 100 MHz.

Držiteľom frekvencií vhodných pre prevádzkovanie mobilnej siete 5G je v SR okrem uvedených podnikov ešte SWAN Mobile a.s., ktorý je ďalším možným záujemcom o zostávajúcich 90 MHz v prípade, že využitie bude stanovené pre mobilné siete 5G.

To, že úrad počíta s účasťou existujúcich držiteľov frekvencií, je zrejmé aj z časti 2.3 návrhu, kde uvádza, že stanovil podmienky tak, "aby rozsah frekvencií, ktorých držiteľom sa stane úspešný účastník v kombinácii s frekvenciami, ktoré úspešný účastník získal v predchádzajúcich výberových konaniach, bol dostatočným ..."

Výberové konanie je teda podmienkami zjavne nastavené pre účasť existujúcich (štyroch) prevádzkovateľov mobilných sietí. Za takto nastavených podmienok považujeme za veľmi nepravdepodobné až nemožné, aby do súťaže vstúpil ďalší podnik, nakoľko nie sú už k dispozícii ďalšie frekvencie, ktoré by potreboval pre vybudovanie mobilnej 5G siete a tým aj splnenie povinnosti, ktorá by mu bola v rozhodnutí uložená.

Úrad takýmto nastavením podmienok vytvára predpoklad na posilňovanie postavenia existujúcich štyroch mobilných operátorov na úkor ostatných podnikov a spotrebiteľov.

Keďže doba platnosti povolení je stanovená do roku 2040, a rozsah frekvencií je obmedzený (konečný), najmenej po takto dlhú dobu nebude možné, aby došlo k vstupu ďalšieho podniku poskytujúceho mobilné siete a služby.

Úrad v časti 2.2 návrhu uvádza:

*"Podľa § 11 ods. 3 zákona o elektronických komunikáciách úrad pri regulácii elektronických komunikácií **podporuje efektívnu hospodársku súťaž pri poskytovaní sietí, služieb, pridružených prostriedkov a pridružených služieb** najmä tým, že:*

*a) **zabezpečuje, aby v oblasti elektronických komunikácií, ako aj pri prenose obsahu, nedochádzalo k narušovaniu alebo obmedzovaniu efektívnej hospodárskej súťaže.***
*b) **dbá na maximálny prospech užívateľov,** najmä užívateľov so zdravotným postihnutím, starších užívateľov a užívateľov s osobitnými sociálnymi potrebami **v súvislosti s možnosťou výberu služby, ceny a kvality.**"*

"Podľa § 11 ods. 4 zákona o elektronických komunikáciách úrad pri regulácii elektronických komunikácií uplatňuje princípy podľa odseku 1 najmä tým, že

*c) **chráni efektívnu hospodársku súťaž v prospech koncových užívateľov** a vhodne podporuje súťaž v oblasti infraštruktúry, "*

Úrad ďalej uvádza, že vo väzbe na to *"je účelom tohto výberového konania prideliť frekvencie tak, aby sa dosiahlo splnenie nasledujúcich cieľov:*

- *podpora efektívnej hospodárskej súťaže,*
- *podpora efektívneho využívania frekvenčného spektra a*
- *podpora inovácií a rozvoja nových služieb."*

V časti 2.3 návrhu úrad uvádza k podpore efektívnej hospodárskej súťaže dlhý rad nástrojov, ktoré môže podľa článku 5 ods. 2 RSPD na tento účel použiť. Z množstva uvedených nástrojov úrad však využil iba možnosť obmedziť množstvo spektra, ktoré je pridelené jednému podniku.

Úrad, hoci to podľa návrhu predloženého do predchádzajúcej verejnej diskusie zvažoval, nepripojil k podmienkam podmienku poskytovania veľkoobchodného prístupu, národného alebo regionálneho roamingu.

Úradu pritom z jeho činnosti musí byť zrejme, že trh mobilných služieb v SR je výrazne uzavretý a patrí medzi najmenej konkurenčné spomedzi všetkých členských štátov. Ako v jednom z posledných členských štátov na Slovensku nepôsobia žiadni mobilní virtuálni operátori, a to primárne z dôvodu, že (na rozdiel od národných regulačných orgánov v iných členských štátoch) prideluje úrad v SR podnikom frekvencie bez uloženia podmienky veľkoobchodného prístupu. Rozsah voľných frekvencií pre prevádzkovanie mobilných sietí pritom neumožňuje vstup ďalšieho sieťového prevádzkovateľa na trh, teda rozvoj ďalší rozvoj hospodárskej súťaže na infraštruktúrnej úrovni je objektívne nemožný. Nízka konkurencia má za následok, že ceny mobilných služieb v SR patria k najvyšším v únii, čo je k neprospechu koncových užívateľov a naopak k prospechu prevádzkovateľov sietí, ktorí pochopiteľne nemajú záujem umožniť veľkoobchodný prístup k mobilným sieťam a umožniť tak účasť na tomto trhu ďalším podnikom.

V tejto veci na úrad vo februári 2020 podala iniciatíva "Chcem si vybrať" hromadnú pripomienku, ktorú podporilo viac ako tisíc koncových užívateľov a podnikov, ktorá požadovala, aby úrad v záujme zvýšenia súťaže a zníženia cien spojil pridelenie frekvencií s podmienkou umožnenia veľkoobchodného prístupu. Úrad reagoval stanoviskom, podľa ktorého pripomienka bola založená na nepresných údajoch, ktoré výrazne skresľujú trhovú situáciu v SR. Pripomienka bola pritom založená na údajoch štúdie, ktorá je každoročne vypracovávaná pre Európsku komisiu, a jej metodika aj vstupná dáta sú verejne dostupné a verifikovateľné.

Podľa spomenutej štúdie z roku 2018 [<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/mobile-broadband-prices-went-down-europe-2018>] patrilo Slovensko medzi relatívne drahé štáty, v roku 2019 [<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/mobile-broadband-prices-europe-2019>] sa posunulo medzi drahé. A hoci štúdia z roku 2020 [<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/mobile-and-fixed-broadband-prices-europe-end-2019>] zahŕňala už aj údaje O2 Slovakia, ktoré v predchádzajúcich rokoch zahrnuté neboli, a vyhovela tak jednej z výhrad týkajúcich sa nepresnosti, pozícia Slovenska ostala naďalej nezmenená - medzi veľmi drahými štátmi.

Podobné výsledky preukázalo aj porovnanie cien mobilných dát z roku 2021 od cable.co.uk [<https://www.cable.co.uk/mobiles/worldwide-data-pricing/>], podľa ktorého je Slovensko spomedzi 230 štátov sveta na 161. mieste, a v rámci únie patrí k najdrahším.

Na výsledkoch nič nemenia ani výhrady prevádzkovateľov sietí, že porovnanie nie sú aktuálne a že ceny medzičasom znížili, nakoľko v porovnaníach sú dáta od všetkých podnikov zbierané v rovnakom čase, a tiež nakoľko ceny (dát) priebežne klesajú na celom trhu. Nie je oprávnená ani výhrada, že porovnanie nezahŕňa akciové ponuky alebo poskytovateľov s malým podielom na trhu, keďže pri porovnaní sa uplatňuje rovnaká metodika vo všetkých štátoch, a teda takéto ponuky sa do porovnanie (ne)zahŕňajú vo všetkých štátoch rovnako.

Rozdiel maloobchodných cien medzi SR a inými členskými štátmi je absolútne zjavný aj priamo z aktuálnych maloobchodných cenníkov. Ako ilustračný príklad uvádzame porovnanie aktuálnej ponuky paušálov podľa webovej stránky Orange Slovensko [<https://www.orange.sk/e-shop/nove-cislo/vyber-pausalu>] a Orange Romania [<https://www.orange.ro/abonamente/>]:

- **najlacnejší paušál s neobmedzenými volaniami a SMS:**
  - **Orange Romania – 8 € mesačne** - "Fun 8" (obsahuje 15 GB dát + 30 GB bonus)
  - **Orange Slovensko – 20 € mesačne** - "Go 20 €" (obsahuje 2 GB dát)
- **najlacnejší paušál s neobmedzenými volaniami, SMS a dátami:**
  - **Orange Romania – 12 € mesačne** – "Smart 15" (zahŕňa aj prístup do 5G siete)
  - **Orange Slovensko – 65 € mesačne** – "Go 65 €" (nezahŕňa prístup do 5G siete)

Podotýkame, že cena mobilných technológií je globálne rovnaká, a cena práce v Rumunsku je iba o trochu nižšia ako na Slovensku a nedá sa ňou vysvetliť taký veľký rozdiel v cenách služieb.

Vysoké ceny mobilných služieb zhoršujú aj výsledky a postavenie Slovenska v rámci únie v rebríčku DESI (The Digital Economy and Society Index).

Bez zmeny regulačného prístupu sa tento stav na Slovensku nezlepší. Nakoľko je zákonnou kompetenciou a poslaním regulačného úradu podporovať a chrániť efektívnu hospodársku súťaž v prospech koncových užívateľov, mal by túto kompetenciu riadne využívať.

Občianska iniciatíva "Chcem si vyberať" preto žiada úrad, aby v záujme podpory efektívnej hospodárskej súťaže v prospech koncových užívateľov spojil pridelenie práv na používanie frekvencií v pásme 3,6 GHz s podmienkou umožniť veľkoobchodný prístup k mobilnej sieti, a to za podmienok umožňujúcich replikáciu maloobchodnej ponuky a súťaž na maloobchodnom trhu.